

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **L. P. a.s.**, IČO: X., so sídlom v B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou C., s.r.o., so sídlom v B., proti odporcovi **P. R.**, bytom D., o zaplatenie **1,33 eur**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3 Ro 233/2013, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. septembra 2013 sp. zn. 13 Co 409/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) uznesením zo dňa 11.9.2013 sp. zn. 13 Co 409/2013 potvrdil uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 21.5.2013 č.k. 3 Ro 233/2013-7, ktorým súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, zastavil konanie vo veci o zaplatenie 1,33 € z dôvodu, že navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok za návrh na začatie konania, keď výzvu na zaplatenie súdneho poplatku zo dňa 3.4.2013 prevzal navrhovateľ dňa 11.4.2013 a súdny poplatok v sume 16,50 € v určenej lehote 10 dní od doručenia výzvy nezaplatil, napriek poučeniu o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku.

Odvolací súd prejednal vec na základe podaného odvolania navrhovateľa, ktorý žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa a namietal, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Navrhovateľ tvrdil, že v predmetnej veci podal návrh na začatie konania v roku 2006 a podanie urobil

elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona č. 215/2002 Z.z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd Veľký Krtíš odmietol takto urobené podanie prijať a DVD nosiče s takto urobenými podaniami vrátil späť navrhovateľovi. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 2. júna 2008 sp. zn. II. ÚS 148/08, v ktorom ústavný súd konštatoval, že týmto postupom prvostupňového súdu bolo porušené základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd zároveň prvostupňovému súdu prikázal konať vo veci predmetného podania navrhovateľa, lebo návrh na začatie konania bol urobený v zákonom ustanovenej forme s tým, že právne účinky tohto podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania a na tomto zásadnom závere nemôže nič zmeniť prípadná okolnosť, že z technických príčin nemôže súd podanie navrhovateľa zaevidovať spätne ku dňu jeho doručenia. Navrhovateľ súdu prvého stupňa opätovne doručil podania, o ktorých ústavný súd rozhodol nálezom a bol presvedčený, že účinky predmetného podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania. Poukázal na to, že v zmysle ustanovenia § 8 zákona č. 71/1992 Zb. je poplatok za podanie návrhu splatný vznikom poplatkovej povinnosti, ktorá podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. vzniká podaním návrhu a zdôraznil, že podľa § 13 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. S prihliadnutím na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 1993 sp. zn. 4 Cdo 70/1993 navrhovateľ namietal, že súd prvého stupňa mu odňal možnosť konať pred súdom, lebo neboli splnené podmienky pre zastavenie konania podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, pretože podľa ustanovenia § 13 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch už súdny poplatok nebolo možné vyrubiť. Navrhovateľ tvrdil, že poplatok bol splatný podaním návrhu na začatie konania v roku 2006, lehota na jeho vyrubenie uplynula dňa 31. decembra 2009 a preto nebol povinný zaplatiť súdny poplatok ani na výzvu súdu zo dňa 3.4.2013. Súd prvého stupňa mu v danej veci odňal možnosť konať pred súdom, pretože v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku zastavil konanie vo veci, i keď pre tento postup neexistoval zákonný dôvod.

Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa s odôvodnením, že prvostupňový súd v súlade so zákonom vyzval navrhovateľa, aby v lehote 10 dní zaplatil súdny poplatok

za podaný návrh vo výške 16,50 € (položka č. 1 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb.) s poučením, že ak nebude poplatok v určenej lehote zaplatený, súd konanie zastaví (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.). Napriek tomu, že táto výzva bola navrhovateľovi riadne doručená, navrhovateľ súdny poplatok nezaplatil. Súd prvého stupňa preto správne postupoval, keď konanie zastavil. Odvolací súd v súlade s ustanoveniami § 82 ods. 1 O.s.p., a § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. vyslovil názor, že na splnenie príkazu vysloveného v náleze Ústavného súdu SR, aby súd priznal právne účinky podaniu z roku 2006, bol navrhovateľ povinný preukázať, že predmetný návrh na začatie konania je totožný s návrhom doručeným súdu v roku 2006, čo však navrhovateľ nepreukázal. Pokiaľ navrhovateľ v súčasnosti nemôže predložiť originálne DVD nosiče s pôvodnými návrhmi z roku 2006, ktoré podľa jeho vyjadrenia už nemá k dispozícii, odvolací súd konštatoval, že tento stav si spôsobil navrhovateľ sám vlastným nesprávnym postupom. Navrhovateľ ničím hodnoverne nepreukázal svoje tvrdenie o totožnosti návrhu na začatie konania doručeného súdu prvého stupňa dňa 11. marca 2013 s návrhom na začatie konania, ktorý ako tvrdí, podal v roku 2006. Preto postup prvostupňového súdu, ktorý v dôsledku nepreukázania totožnosti predmetných podaní považoval návrh doručený súdu dňa 11. marca 2013 za nový návrh, nebolo možné označiť za nesprávny a nezákonný. Súd prvého stupňa správne vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania v súlade so zákonom, súdny poplatok vyrubil v správnej výške a tiež poučil navrhovateľa o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. Postup súdu prvého stupňa v danej veci preto bol v súlade so zákonom a preto odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolaním napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11.9.2013 sp. zn. 13 Co 409/2013 podal dovolanie navrhovateľ, ktorý namietal vady konania a tvrdil, že sa mu ako účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

V podanom dovolaní navrhovateľ poukázal na skutkové a právne dôvody, pre ktoré dovolaním napadol právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu a to najmä na doterajší skutkový stav v danej veci a uviedol, že návrhom na vydanie platobného rozkazu, podaným dňa 31.3.2006 na Okresnom súde Veľký Krtíš sa domáhal voči odporcovi zaplatenia istiny a náhrady trov konania a podanie urobil elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona č. 215/2002 Z.z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd Veľký

Krtíš odmietol takto urobené podanie prijať a DVD nosiče s takto urobenými podaniami vrátil navrhovateľovi späť. O prípustnosti podania rozhodoval Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý sťažnosť ako oneskorene podanú odmietol rozhodnutím III. ÚS 142/07. Navrhovateľ sa preto následne domáhal vyslovenia porušenia svojho práva na Európskom súde pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorý dňa 16.6.2009 o sťažnosti navrhovateľa rozhodol rozsudkom okrem iného o tom, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru a rozhodol, že okresný súd porušil navrhovateľovi právo na spravodlivé súdne konanie. V obdobných, skutkovo totožných konaniach na Ústavnom súde Slovenskej republiky (podania podané navrhovateľom rovnakým spôsobom na DVD nosiči na všeobecných súdoch Slovenskej republiky), vyslovil Ústavný súd Slovenskej republiky záver, že okresný súd porušil základné právo obchodnej spoločnosti L. P., a.s. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neprijatím podania urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom. Okresnému súdu prikazuje konať vo veci podania obchodnej spoločnosti L. P., a.s., urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd Slovenskej republiky vydal okresnému súdu príkaz, aby vo veci podania opätovne konal podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V súlade s týmto príkazom bude povinnosťou okresného súdu opätovne sa zaoberať podaním sťažovateľa ako návrhom na začatie konania, ktorý bol urobený zákonom ustanovenou formou a postupovať vo vzťahu k nemu podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom právne účinky tohto podania zostanú zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania.

V zmysle uvedeného navrhovateľ Okresnému súdu Veľký Krtíš doručil opätovne podania, o ktorých Európsky súd pre ľudské práva rozhodol tak, že Okresný súd Veľký Krtíš porušil právo navrhovateľa na spravodlivé súdne konanie s tým, že podľa jeho názoru a v súlade s rozhodovacou praxou ústavného súdu v totožných veciach, účinky podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania, t.j. s účinnosťou ku dňu 31.3.2006.

Navrhovateľ v podanom dovolaní tvrdil, že je potrebné vychádzať zo záveru, že návrh na vydanie platobného rozkazu v predmetnej veci, v ktorej Okresný súd Veľký Krtíš zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku ani na výzvu súdu v roku 2013, bol podaný dňa 31.3.2006. Na základe uvedeného sa navrhovateľ nestotožnil s názorom prvostupňového

a tiež odvolacieho súdu, že ide o nový návrh, doručený súdu až teraz, teda v roku 2013 a zároveň vyčítal prvostupňovému aj odvolaciemu súdu, že napriek ich záveru o akýchsi nových žalobách (teda nie žalobách podaných na súd v roku 2006), konajú tieto súdy v týchto veciach s právnym zástupcom navrhovateľa, ktorý je oprávnený za navrhovateľa konať a zastupovať ho na základe plnomocenstva z roku 2010, založeného do spisu súdnej správy v roku 2010, vzťahujúceho sa na návrhy podané na súd v roku 2006.

Navrhovateľ nesúhlasil s dôvodmi, pre ktoré odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa predovšetkým v tom, že podľa názoru odvolacieho súdu bol navrhovateľ povinný preukázať, že ide skutočne o návrhy podané pôvodne v roku 2006 a nie len o totožné návrhy, doručené súdu v roku 2013. Navrhovateľ namietal záver súdu, že je jeho povinnosť preukázať, že návrhy doručené teraz sú tie isté (t.j. doručené znovu) a nie len totožné s tými, ktoré boli podané v roku 2006, pretože bol to práve Okresný súd Veľký Krtíš, ktorý porušil právo navrhovateľa a preto je možné konajúci súd označiť aj za škodcu a navrhovateľa za poškodeného. Preto navrhovateľ tvrdil, že nie je možné spravodlivo od poškodeného očakávať, aby si splnil povinnosť preukázať, že návrhy doručené teraz sú tie isté a nie len totožné s tými, ktoré doručoval navrhovateľ v roku 2006. Túto povinnosť by navrhovateľ nemal v prípade, keby si súd ako škodca riadne splnil svoju povinnosť a návrhy v roku 2006 prijal a zapísal, pretože dôsledkom porušenia povinnosti škodcom, nemôže byť vznik novej povinnosti pre poškodeného, teda v danom prípade navrhovateľa. Nikto predsa v konaní nedokazuje, kedy a ako doručil žalobu na súd. Je povinnosťou konajúceho súdu zabezpečiť si veci tak, aby nebolo o doručení podania (začatie konania) pochyb.

Na zdôraznenie správnosti svojho tvrdenia navrhovateľ poukázal na príslušné ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (zákon č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov), a to na § 8 tohto zákona, ktorý upravuje splatnosť súdneho poplatku a na § 5 tohto zákona, ktorý upravuje vznik poplatkovej povinnosti a najmä zdôraznil ustanovenie § 13 tohto zákona, podľa ktorého poplatok alebo doplatok nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným, v zmysle ktorého ustanovenia navrhovateľ tvrdil, že nie je povinný v predmetnej veci zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania, pretože súd prvého stupňa mu vyrubil súdny poplatok po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným.

Navrhovateľ v podanom dovolaní žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu a tiež uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pričom poukázal na doterajšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 70/93 zo dňa 30.6.1993, ktorý vyslovil názor, že zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, hoci pre tento nebol zákonný dôvod, je odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Odporca sa k podanému dovolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas navrhovateľ zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 druhá veta O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci však nemožno podriadiť pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 1 písm. a/, písm. b/ O.s.p., ods. 2. písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Dovolanie navrhovateľa preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania navrhovateľa by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

V súvislosti s námietkou dovolateľa, ale tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Navrhovateľ v dovolaní nenamietal, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia takej procesnej vady nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článok 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné právo, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Navrhovateľ poukázal na to, že nesprávnym posúdením podmienok poplatkovej povinnosti bolo znemožnené jeho ústavné právo na súdnu ochranu a teda možnosť konať pred súdom, keďže zákonným dôsledkom nezaplatenia súdneho poplatku za návrh je zastavenie konania.

Podľa obsahu dovolania podstatná je námietka dovolateľa, že súdy nesprávne aplikovali § 10 ods. 1 a § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, keď súd prvého stupňa vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, pričom v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia danej veci nesprávne postupoval súd prvého stupňa a tiež odvolací súd, pretože návrh na začatie konania, ktorý bol doručený súdu prvého stupňa dňa 11. marca 2013, je pôvodný návrh na začatie konania, ktorý doručil tomuto súdu ešte v roku 2006 ako elektronické podanie na DVD nosiči podpísané zaručeným elektronickým podpisom a vzhľadom na uplynutie trojročnej lehoty uvedenej v § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. mu už nemožno vyrubiť súdny poplatok za návrh na začatie konania podľa § 10 ods. 1 tohto zákona a keď súd zistil, že navrhovateľ na výzvu súdu nezaplatil súdny poplatok, nesprávne postupoval, keď konanie zastavil, pretože svojim nesprávnym postupom súd odňal navrhovateľovi možnosť pred súdom konať.

Dovolateľ teda namietal nesprávne právne posúdenie veci s dôsledkom odňatia možnosti konať pred súdom. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce dovolací dôvod, ktorým však možno odôvodniť len procesne prípustné dovolanie (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Samo osebe však bez ďalšieho nezakladá žiadnu z vád v zmysle § 237 O.s.p.

V danom prípade bol postup odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu v súlade so zákonom a nemal za následok odňatie možnosti konať pred súdom navrhovateľovi. Za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať samotné rozhodnutie súdu, ktorým bola uložená oprávnenému povinnosť zaplatiť súdny poplatok, resp. ktorému bola zaslaná výzva s poučením, že ak poplatok nebude v určenej lehote zaplatený, súd konanie zastaví. Súd preto svojim postupom neporušil základné právo navrhovateľa na spravodlivú ochranu jeho práv.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa vyzval navrhovateľa výzvou zo dňa 3.4.2013 na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na zaplatenie sumy 1,33 €, v sume 16,50 €, podľa položky 1 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu k zákonu o súdnych poplatkoch, zároveň s poučením, že ak nebude poplatok v určenej lehote zaplatený, súd konanie podľa § 10 ods. 1 tohto zákona zastaví. Z uvedeného vyplýva, že súd prvého stupňa ako aj odvolací súd postupovali v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch a nešlo o nesprávne právne posúdenie veci zo strany súdu, keď súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v zmysle zákona o súdnych poplatkoch. Postupom súdu nedošlo k znemožneniu ústavného práva navrhovateľa na súdnu ochranu a teda možnosti konať pred súdom tým, že v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku bolo konanie zastavené.

O prípad odňatia možnosti pred súdom konať ide tiež vtedy, ak súd zastaví konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod (R 50/1997).

So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či pre zastavenie konania boli v danom prípade splnené podmienky, v súvislosti s tvrdením navrhovateľa, že nebol povinný zaplatiť súdny poplatok, pretože od podania návrhu uplynula lehota uvedená v § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Podľa § 10 ods. 1 prvá a druhá veta zákona č. 71/1992 Zb. ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

V danej veci argumentoval navrhovateľ tým, že návrh na začatie konania, ktorý bol doručený súdu prvého stupňa dňa 11. marca 2013, je pôvodný návrh na začatie konania, ktorý doručil tomuto súdu ešte v roku 2006, ako elektronické podanie na DVD nosiči podpísané zaručeným elektronickým podpisom, a že vzhľadom na uplynutie trojročnej lehoty uvedenej v § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. mu už nemožno vyrubiť súdny poplatok za návrh na začatie konania.

Podľa § 7 ods. 1 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa § 79 ods. 1 prvá veta O.s.p. konanie sa začína na návrh.

Podľa § 42 ods. 1 veta prvá a druhá O.s.p. podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba.

Pri uplatňovaní práva účastníka v občianskom súdnom konaní zákon stanovuje, kedy je účastník povinný uhradiť súdny poplatok, čo je podmienkou pri uplatnení jeho práva v konaní pred súdom.

Ústavná zásada vyjadrená v článku 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom, alebo na základe zákona, sa premieta do § 1 zákona o súdnych poplatkoch.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších podpisov, súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov, ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Ustanovenie § 1 a § 5 uvedeného zákona pri použití termínu „návrh“ vychádza z predpokladu, že podanie účastníka, ktoré je podľa obsahu návrhom na začatie konania, obsahuje všetky zákonom ustanovené náležitosti návrhu, ktoré umožňujú súdu jeho prejednanie a meritórne rozhodnutie o ňom. Vznik poplatkovej povinnosti predpokladá podanie návrhu (§ 79 O.s.p.). Ak však toto podanie nemá potrebné náležitosti, resp. nemožno zistiť, čo jej jeho obsahom (ako v danom prípade navrhovateľom tvrdená existencia podania z roku 2006), za takéto podanie sa súdny poplatok nevyberá, keďže tu chýba spôsobilý návrh na vykonanie poplatkového úkonu, tak ako to predpokladá ustanovenie § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ tohto zákona poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu a v sadzobníku za takéto neúplné podanie nie je súdny poplatok uvedený. Súd preto môže vyzvať poplatníka na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, len ak má všetky

náležitosti návrhu na začatie konania. Pre doplnenie treba poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 104/1998 podľa ktorého bez spôsobilého návrhu na začatie konania je každé rozhodnutie súdu o vyrubení súdneho poplatku predčasné.

V predmetnej veci nie je preto možné súhlasiť s tvrdením navrhovateľa, že mu vznikla poplatková povinnosť za podanie návrhu v roku 2006 a nie za podanie návrhu v roku 2013, keď nie je možné zistiť, čo bolo obsahom návrhu z roku 2006 a či obsahoval zákonom predpísané náležitosti.

V predmetnom náleze ústavný súd konštatoval, že navrhovateľ v preskúmvanej veci právne účinným spôsobom podal v roku 2006 návrh na začatie konania v elektronickej podobe a treba rešpektovať právne účinky, ktoré vyvolalo toto podanie. Malo ísť o DVD, na ktorom boli uložené viaceré návrhy navrhovateľa proti rôznym odporcom. Nález ale neobsahuje žiadny údaj o tom, konkrétne ktorých vecí a ktorých odporcov sa toto podanie týkalo. Navrhovateľ, ktorý 11. marca 2013 doručil súdu návrh (s dátumom vyhotovenia v roku 2006) na vydanie platobného rozkazu ukladajúceho protistrane povinnosť zaplatiť sumu 1,33 €, ničím nepreukázal, že podanie doručené súdu v roku 2013 je identické s tým podaním doručeným súdu na DVD nosiči v roku 2006, na ktoré sa má vzťahovať nález a ním vyslovený príkaz ústavného súdu vychádzať z toho, že podanie bolo doručené s účinkami pôvodného doručenia a tak navrhovateľ nepreukázal tvrdenie, že nález a príkaz ústavného súdu sa týka aj preskúmvanej veci (t.j. že na daných DVD nosičoch bol uložený aj návrh navrhovateľa v danej veci a tiež totožnosť navrhovateľom tvrdeného podania z roku 2006 s podaním z roku 2013 a preto nemožno prvostupňovému ani odvolaciemu súdu vytýkať nesprávny procesný postup, pokiaľ: a/ vychádzali z toho, že v preskúmvanej právnej veci vyvolalo právne účinky podania návrhu na začatie konania to podanie, o urobení a obsahu ktorého nemožno mať pochybnosti – to znamená podanie doručené 11. marca 2013 súdu prvého stupňa, a b/ nepostupovali tak, ako by postupovali v prípade, keby návrh na začatie konania bol podaný už v roku 2006 doručením takého návrhu, o urobení a obsahu ktorého nemožno mať žiadne pochybnosti. K námietke, že prvostupňový aj odvolací súd popierajú totožnosť oboch podaní (z roku 2013 a 2006), i keď aj v roku 2013 akceptujú plnú moc z roku 2006, dovolací súd poukazuje na to, že o existencii a obsahu tejto plnej moci (na rozdiel od totožnosti návrhov na začatie konania z roku 2006 a 2013) nie sú pochybnosti.

V preskúmvanej veci súdy mali a mohli rešpektovať príkaz vyplývajúci z nálezu ústavného súdu len vo vzťahu k tomu návrhu na začatie konania podanému v roku 2006, ktorého sa predmetný nález týkal. Navrhovateľ mal preukázať totožnosť návrhu podaného v roku 2006 v elektronickej podobe s návrhom podaným v písomnej podobe v roku 2013. Pokiaľ navrhovateľ v súvislosti s tým poukazoval na to, že už nemá k dispozícii originálne DVD s jeho návrhmi podanými v roku 2006 a vytýkal súdom, že mali prijať opatrenia na zachovanie možnosti preveriť totožnosť návrhov na začatie konania podaných v roku 2006 a 2013, dovolací súd uvádza, že je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, lebo ich podcenením, či zanedbaním môžu o ne prísť. V súlade so zásadou, že právo patrí bdelym, pozorným, ostražitým, bedlivým („vigilantibus iura scripta sunt“), teda tým, ktorí sa aktívne a prezieravo zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, nespoliehajú sa na náhodu, predvídajú aj možnosti vzniku komplikovaných situácií sťažujúcich výkon práv a ich praktické uplatnenie, bolo práve na navrhovateľovi, aby – najmä po „neprijatí“ jeho návrhov podaných v roku 2006 v elektronickej podobe – uchoval pôvodné DVD, neuvážene sa ich nezbavil a nevystavil sa tým sám riziku, že v súčasnosti nevie súdom hodnoverne a preukázateľne doložiť, konkrétne aký návrh na začatie konania podal v roku 2006.

Pokiaľ súd prvého stupňa v danej veci vychádzal z toho, že poplatková povinnosť navrhovateľa vznikla podaním návrhu, ktorý bol doručený Okresnému súdu Veľký Krtíš dňa 11. marca 2013 a že v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku ani na výzvu súdu, sú splnené podmienky pre zastavenie konania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, nešlo zo strany súdu prvého stupňa a ani odvolacieho súdu o nesprávny právny postup, resp. nesprávne právne posúdenie veci a uvedeným postupom súdov navrhovateľovi ako účastníkovi konania sa neodňala možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

K tvrdeniu navrhovateľa, že v roku 2006 podal návrh na začatie konania na súde, o ktorom má súd konať a vo veci rozhodnúť je potrebné uviesť, že poplatková povinnosť navrhovateľovi vzniká podaním návrhu (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších zákonov) a preto je potrebné konštatovať, že navrhovateľ už dňom podania návrhu v roku 2006 mal poplatkovú povinnosť, ktorú bol povinný splniť v danom čase a nielen až na výzvu súdu. Na podporu svojho tvrdenia, že súdu v roku 2006 doručil návrh na začatie konania, (ktoré konanie

by doteraz malo trvať), mohol navrhovateľ tiež preukázať splnenie zákonnej poplatkovej povinnosti za takýto návrh v zmysle príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, a to už vznikom poplatkovej povinnosti podaním návrhu v roku 2006. Navrhovateľ však nepreukázal, že návrh v predmetnej veci podal v roku 2006 a nepreukázal svoje tvrdenie o existencii takého návrhu a ani to, čo bolo jeho obsahom a tiež nepreukázal, že si splnil poplatkovú povinnosť v zmysle zákona o súdnych poplatkoch, ktorá navrhovateľovi vyplýva priamo zo zákona a až následne súd účastníka vyzve, aby v určenej lehote súdny poplatok zaplatil.

Dovolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky ÚS 4/1999, z ktorého vyplýva, že každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (článok 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Dohovor zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred súdom, súčasne však nezaručuje aj právo na bezplatné súdne konanie. Právo na bezplatné súdne konanie v občianskych veciach nie je zahrnuté medzi tie práva, garantovanie ktorých citovaný Dohovor zaručuje. Ak teda sám Dohovor právo na bezplatné súdne konanie negarantuje, v nesúlade s ním sa nemôže ocitnúť vnútroštátna právna úprava niektorej z jeho zmluvných strán len preto, lebo pre konkrétne súdne konanie ustanovuje súdne či iné poplatky.

V tej súvislosti je potrebné uviesť, že aj keď podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky a podľa článku 36 Listiny základných práv a slobôd, ktorý vymedzuje právo každého domáhať sa stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne a aj keď podľa § 3 O.s.p. každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené, alebo porušené, tieto ustanovenia nezaručujú žiadnemu účastníkovi súdneho konania bezvýhradné právo na bezplatné súdne konanie.

Procesný postup súdov bol preto v súlade so zákonom a nemal za následok odňatie možnosti navrhovateľovi pred súdom konať. Samotným rozhodnutím súdy preto neporušili základné právo navrhovateľa na spravodlivú ochranu jeho práv.

Pretože prípustnosť dovolania navrhovateľa nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že v dovolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli a ani nebol podaný návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. januára 2014

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková